

«Cal canviar el sistema de finançament dels ajuntaments perquè és quasi predemocràtic»

Manuel Bustos, des de les seves importants responsabilitats en el municipalisme català i espanyol, alerta que a la precarietat del món local ja existent s'hi afegeixen els efectes de la crisi i que l'única solució és un canvi en el model de finançament vigent des de fa 29 anys

Entrevista a MANUEL BUSTOS GARRIDO. Alcalde de Sabadell i President de la Federació de Municipis de Catalunya

FERRAN ESPADA. Sabadell

EL PUNT, 8 de setembre de 2008

-En l'àmbit institucional, els ajuntaments acabaran pagant els plats trencats de la crisi econòmica?

-«Sí. És evident que una situació de crisi econòmica clara, forta i intensa com la que estem passant afecta l'economia dels ciutadans però també la de les administracions. L'administració no és només el govern de l'Estat, o el de la Generalitat, ni només els governs locals. Tots formem part del conjunt de la representació democràtica i del sistema de gestió de cara a la societat. Però als ajuntaments més directament, perquè som els més dèbils de tota l'estructura administrativa de governació de la societat. I a sobre, som els més propers als ciutadans. Les persones, quan es queden a l'atur, la primera porta on van a trucar és la dels ajuntaments, perquè confien en nosaltres.»

-I se'ls redueixen els ingressos?

-«Una part del pressupost dels ajuntaments viuen de l'activitat econòmica. I dins d'aquesta, una part molt important és de la construcció. Aquests ingressos han dissimulat la precarietat econòmica dels ajuntaments i ens ha ajudat a fer escoles bressol, biblioteques... Quan hi ha una crisi com aquesta els ingressos que ens ajuden a fer els nostres pressupostos baixen clarament. Per això som els primers que notem la crisi, per raons socials i per raons econòmiques.»

-El sistema actual de finançament dels ajuntaments no és l'adequat?

-«Els ajuntaments esperem des de fa 29 anys la primera revisió del model de finançament municipal. Les comunitats autònomes ara fan la cinquan, per molt injustes o insuficients que siguin. Però el model de repartiment de recursos per als ajuntaments és gairebé predemocràtic. Seria irresponsable amagar-ho. Estem donant serveis que no ens corresponen però que no podem deixar de donar i a més hem de fer front a una nova realitat social, que és que no hi ha un límit en la demanda de benestar social.»

-Què vol dir?

-«Que per exemple s'aproven lleis com la de dependència, que era una reivindicació històrica, però que ens obliga a revisar el pressupost. La llei ens ha desbordat, als ajuntaments. La situació és d'extrema preocupació per part del món local.»

-Què passarà si finalment el nou model de finançament autonòmic no és satisfactori per als ajuntaments?

-«El podran aplicar per decret, però no tindran el nostre acord.»

-Si no se soluciona el problema del finançament municipal els ajuntaments corren el risc del col·lapsar-se?

-«Alguns sí.»

-Donen suport a la manera com s'està fent la negociació?

-«Estem al costat del govern de Catalunya, però no només per lleialtat política i institucional sinó sobretot per responsabilitat política i institucional. No estem al costat del govern per obligació sinó per devoció. Per convicció política i responsabilitat. Perquè volem. Perquè si el govern de la Generalitat de Catalunya té més recursos tota la societat hi sortirà guanyant i els ajuntaments, és clar, també. Aquests diners serviran per millorar la sanitat, l'educació, les infraestructures i això per als nostres pobles i ciutats és bo.»

-Què ens hi juguem com a país, en aquesta negociació?

-«En aquest cas el que és imprescindible per a Catalunya: la millora de recursos per fer front a les noves necessitats. Tenim un milió i mig més de ciutadans des que es va acordar el model actual signat pel PP i CiU. Perquè no es pot oblidar que el model que tenim avui, clarament insuficient, va ser signat pel PP i CiU i amb un greu problema que és que no tenia clàusula de revisió.»

-El govern espanyol es mostra inflexible. Creu que l'Estat s'avindrà a millorar el finançament dels ajuntaments?

-«Tenim plena confiança en el president Zapatero. Encara que sembli contradictori amb el que està passant, hi confiem plenament. Jo li he sentit dir personalment que els ajuntaments han de millorar la capacitat de disposar de recursos i que Catalunya té raons per reivindicar un nou finançament més just i raonable. Crec en la seva paraula.»

-Doncs les primeres notícies que arriben de l'última reunió de la comissió negociadora entre el govern i la Federació Espanyola de Municipis no són gaire prometedores i sembla que la cosa va de retallades.

-«La negociació tot just acaba de començar a caminar. Però és cert que aquestes primeres notícies no són bones. No acceptarem de cap manera que no només no es millori el nostre finançament sinó que a sobre retrocedim en la capacitat de disposar de recursos. I estem per això, tots els alcaldes, perquè nosaltres no coneixem de partits polítics quan es tracta de mirar pels nostres pobles i ciutats. Estem en un moment històric per a la negociació i avui encara confio en un acord satisfactori per als ajuntaments. Perquè l'acord bo per a Catalunya i per als ajuntaments és un acord bo per a Espanya.»

-Però el document del Ministeri d'Economia és interpretable. L'Estat defensa que s'incrementarà la dotació als ajuntaments un 6,3% amb mil milions més i els municipis diuen que hi ha una rebaixa del 0,6%, que podria suposar 700 milions menys. Quina és la versió bona?

-«Dècima amunt o avall, els nostres informes indiquen que hi ha retallada. No es pot parlar d'un increment del 6,3% sumant a l'aportació per l'any vinent la partida d'endarreriments de l'any anterior. Aquests són diners de la liquidació de l'exercici anterior que se'ns deuen. I estic segur que el vicepresident Solbes n'és conscient i sap que no ho acceptarem.»

-I a més es vol eliminar la partida del 7% de bestreta que per exemple en els pressupostos d'aquest any, tot i que encara no s'han pagat, eren uns mil milions...

-«Això jo ho poso en qüestió. Hi va haver una reunió amb el Ministeri d'Administracions Públiques en què se'ns va assegurar que fins i tot hi hauria un increment de la bestreta per disminuir la tensió de tresoreria. Fins i tot jo vaig introduir una clàusula de garantia perquè la Generalitat, que és la que a Catalunya rep d'entrada aquests diners, els cedeixi als ajuntaments immediatament. Sense ni un dia de demora. Perquè la retenció dels diners per part de la Generalitat ens perjudica, ja que llavors nosaltres hem d'avançar inversions mitjançant endeutament. I això té un cost. Per tant, no entenc que ara es digui que eliminaran les bestretes que es fan durant l'any.»

-En aquesta batalla sembla que hi ha molta unitat. Les dues entitats municipalistes de Catalunya han fet un document conjunt...

-«Sí, tant a Catalunya com a Espanya hi ha un front comú i únic de la veu municipalista per traslladar el nostre desacord a l'Estat. I avançar, des del respecte institucional cap a l'Estat, amb rigorositat i serenor, però amb tota la fermesa.»

-El document conjunt de la FMC i l'ACM preveu mesures d'urgència. En quin sentit?

-«Som conscients de la dificultat que suposa canviar el model de finançament dels ajuntaments perquè cal modificar lleis. I com que som responsables hem plantejat dues mesures transitòries. Una que costa diners a l'Estat i una altra que no. La primera, decretar una moratòria de la llei d'estabilitat pressupostària que impedeix que els ajuntaments que encara tenen prou capacitat d'endeutament amplïïn el seu marge. Amb la condició que només puguin endeutar-se els ajuntaments que reuneixen els requisits per fer-ho i només mentre duri la crisi. Volem una moratòria, no una derogació de la llei.»

-La segona mesura és no pagar l'IVA. Com ho justifiquen?

- «Del que es tracta és de canviar una situació poc comprensible. Els ajuntaments paguem l'IVA d'activitats econòmiques que en realitat són serveis com ara la construcció d'una biblioteca, una escola bressol o una plaça. Aquest IVA l'hem de pagar per llei però no el podem repercutir en ningú perquè estem parlant de serveis als ciutadans. No podem cobrar un euro per entrar a la biblioteca perquè hem de pagar l'IVA. El que nosaltres proposem és que es creï un fons addicional en què vagi a parar la recaptació per a l'IVA d'aquest tipus de qüestions i es destini a noves inversions. Nosaltres acceptem totes les condicions que convingui. Com per exemple que se'ns digui que l'IVA que surti d'equipaments culturals s'ha de reinvertir en cultura i el d'equipaments educatius en educació. Però el que volem és poder fer inversió. Perquè és bo per als nostres pobles i ciutats però també per a l'economia del país. És raonable i just fer aquestes mesures, que a més ens permeten oferir més flexibilitat en els terminis per a la negociació del nou model, que d'una altra manera no podríem tenir.»

-En cas contrari, l'alternativa serà apujar impostos municipals?

-«Ens neguem rotundament a incrementar la pressió fiscal als nostres veïns. No ho farem. No hem d'apujar-los més enllà de l'IPC perquè no volem ser inflacionistes. De cada 100 euros que un ciutadà paga en impostos només 6 els paga a l'Ajuntament. La resta se la queda la Generalitat o l'Estat. Doncs pot ser que si nosaltres rebem 6 euros i les altres administracions 94, d'aquesta quantitat ens arribin diners per fer coses que a més en moltes ocasions no ens pertocuen i ens toca fer. Perquè nosaltres no diem que no a cap competència però hem de tenir els recursos necessaris.»

Nascut el 4 de maig del 1961 a Pedralba, al País Valencià, Manuel Bustos i Garrido és alcalde de Sabadell i president de la Federació de Municipis de Catalunya (FMC) des de l'any 1999. A l'Ajuntament va substituir Antoni Farrés, el primer alcalde de la democràcia. Abans havia estat diputat al Parlament de Catalunya. Des dels catorze anys té el carnet del PSC. L'any passat no va poder revalidar la majoria absoluta a l'Ajuntament, mentre que a la presidència de la FMC fa tot just un any va ser reelegit per unanimitat.